

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 6 § i avfallsskattelagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 och 6 § i avfallsskattelagen (RP 35/2015 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i utskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- konsultativ tjänsteman Krista Sinisalo, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Ari Seppänen, miljöministeriet
- verkställande direktör Markku Salo, Avfallsverksförbundet
- verkställande direktör Tatu Rauhamäki, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf
- specialsakkunnig Tuulia Innala, Finlands Kommunförbund
- miljö- och energidirektör Pekka Vuorinen, Infra ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Ålands landskapsregering
- Fortum Abp
- Finlands näringsliv rf
- Finsk Energiindustri rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att avfallsskattelagen ändras.

Avfallsskattenivån höjs från 55 euro till 70 euro per ton avfall som förs till en avstjälningsplats.

Skatteintäkten beräknas öka med ca fem miljoner euro på årsnivå.

Betänkande FiUB 4/2015 rd

I propositionen föreslås dessutom att bestämmelsen om skattefrihet för slam från avsvärtning av returpapper som förs till en avstjälningsplats ska upphävas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2016 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

Höjningen av avfallsskatten från 55 till 70 euro per ton är ett led i de skattepolitiska åtgärderna i statsminister Juha Sipiläs regeringsprogram, vilka har till syfte att öka inflödet av skatteinkomster. Höjningens statiska effekt beräknas nästa år uppgå till ca 3,5 miljoner euro och efter det ca fem miljoner euro om året. I propositionen konstateras ändå att extra inkomster kan vara svåra att nå åtminstone nästa år på grund av skattens styrande effekt och övrig reglering som gäller avfall. Särskilt viktigt i detta avseende är förbudet mot deponering av organiskt avfall som träder i kraft från och med början av nästa år, vilket väntas halvera den nuvarande avfallsskattebasen.

Höjningen i sig är relativt sett ganska stor, ca 27 procent. Effekten understryks när man beaktar också de tidigare höjningarna från och med början av 2013 och 2015. Samtidigt måste det observeras att avfallsskatten är ett typexempel på en miljöskatt av incitamentstyp vars primära miljösmål är att minska behandlingen av avfall på avstjälningsplatser och att främja återanvändningen och återvinningen av avfall. Skatten har också i praktiken fungerat som väntat och bidragit till att skattebasen redan har minskat med hälften efter 2011 års totalreform¹. Utvecklingen väntas således fortsätta. — Alla höjningar realiserar således inte som ökande skattebelastning.

Utskottet anser att förslaget till höjning på dessa grunder är godtagbart trots att det åtminstone till en början ökar industrins kostnader något. I vilket fall som helst är det ett steg i rätt riktning för att utveckla avfallshanteringen, och det bidrar till att stödja förbudet mot att deponera organiskt avfall. Det bör också konstateras att den föreslagna skattenivån förblir under medelvärdet för EU:s 27 länder, dvs. cirka 80 euro per ton.

Vissa avfallskomponenter

Avfallsskatten gäller överlag endast avfall som kunde återvinnas i tekniskt och miljömässigt hänseende. Här beaktas inte huruvida återvinningen är ekonomiskt lönsam. Kommissionen ansåg tidigare att ett tillämpningsvillkor baserat på ekonomiska faktorer är alltför vagt, och därför kunde det inte tas in i lagen. Därför anser utskottet att propositionen inte ger anledning att ändra beskatt-

¹ Avkastningen av avfallsskatten var i 2011 års bokslut ca 64 miljoner euro. Föregående år räknade man endast med ca 33 miljoner euro i intäkter och beräkningen för nästa år ca 25 miljoner euro. De faktiska intäkterna är således betydligt mindre än den fasta andel motsvarande 70 miljoner euro som fogats till skatteandelsprocenten för kommunernas basservice (0,27 procentenheter). En lagändring som gäller detta trädde i kraft i början av innevarande år (1406/2014).

Betänkande FiUB 4/2015 rd

ningen av avfall som uppstår i förbränningsanläggningar, såsom aska och slagg eller avsvavlingsavfall från kraftverk (titel 10 01 05). Utskottet anser det också motiverat att bestämmelsen om skattefrihet för slam från avsvärtning av returpapper upphävs eftersom kommissionen inte har godkänt det tillstånd för statligt stöd som ikraftträdandet förutsätter.

Avfallsbeskattningen gjordes vid 2011 års reform allmänt taget neutral och konsekvent. Den stöder sig på avfalls- och miljölagstiftning på nationell nivå och EU-nivå och på en avfallshierarki härledd ur denna. Målet är att endast avfall som inte går att återvinna hamnar på avstjälningsplatserna och övrigt avfall dirigeras till återvinning, materialåtervinning eller förbränning. Det främsta målet är att överlag minska mängden avfall.

Dessa allmänna principer gäller också plastavfall. Men proposition främjar inte *återvinning* av plast — även om den inte heller förhindrar det. Utvecklingen går i rätt riktning eftersom plastavfall inte längre kan tas till avstjälningsplatsen på grund av förbudet mot deponering av organiskt avfall på avstjälningsplatser. Dess ställning i avfallshierarkin blir således bättre. Användningen av plastavfall har tillsvidare varit begränsad på grund av att det har varit svårt att få plast till återvinning, och efterfrågan har inte varit tillräcklig i Finland. Att producentansvaret för förpackningarna träder i kraft i början av nästa år kan bidra till att främja också återvinning av plast.

Tillfällig förvaring och övervakning

En strängare beskattning kan också leda till ökad olaglig förvaring exempelvis genom att den treåriga interimistiska skattefria mellanlagringstiden överskrids i brist på övervakning. Övervakningen har överförs från Tullen till miljömyndigheterna som bör sköta den effektivare än nu. Samma behov lyftes också fram under utskottets sakkunnigutfrågning. Också konkurrensstörningar och intressen som gäller miljö och beskattning hänger samman med denna fråga. Därför uppmanar utskottet finansministeriet och miljöministeriet att i samverkan utreda nödvändiga ytterligare åtgärder för att effektivisera övervakningen.

UTSKOTTETS FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 35/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 6.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Timo Kalli cent
medlem Touko Aalto gröna
medlem Timo Heinonen saml
medlem Eero Heinäluoma sd
medlem Kalle Jokinen saml

Betänkande FiUB 4/2015 rd

medlem Kauko Juhantalo cent
medlem Toimi Kankaanniemi saf
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Mika Lintilä cent
jäsen Antti Rantakangas cent
medlem Markku Rossi cent
jäsen Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Kari Uotila vänst
medlem Pia Viitanen sd
ersättare Timo Harakka sd
ersättare Mika Niikko saf
ersättare Jari Ronkainen saf
ersättare Eero Suutari saml

Sekreterare var

utskottsråd Maarit Pekkanen.